

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “Публични разходни политики и програми”;

ЗА СПЕЦ: „Публични финанси“; ОКС „Магистър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: V; СЕМЕСТЪР: IX;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
ЛЕКЦИИ	30	2
УПРАЖНЕНИЯ	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	

Изготвили програмата:

1. ....
(проф. д-р Владимир Владимиров)

2. ....
(гл. ас. д-р Вениамин Годоров)

Ръководител катедра: .....
„Обща икономическа теория“ (проф. д-р Зоя Младенова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина “ Публични разходни политики и програми” е приложение на моделите и инструментите на икономическия анализ към разходната политика на държавата. Изяснява се икономическата роля и функции на публичните разходи в смесената икономика и се проследяват различните видове публични политики и свързаните с тях програми, които са насочени към постигането на ефективност, справедливост и стабилност на икономическото развитие.

Дисциплината има за цел да създаде знания и да формира умения в посока на: 1) усвояване на основните концепции и базовите идеи, чрез които съвременната икономическа теория осмисля и обяснява функциите и приложението на публичните разходи; 2) разбиране и осмисляне на институционалната рамка, икономическата обосновка, начина на управление и насоките на използване на публичните разходни политики и програми; 3) познаване и прилагане на модерни методи и аналитични инструменти за оценка, анализ и оптимизиране на решенията в областта на публичната разходна политика; 4) извършване на самостоятелни икономически анализи и диагностика на проблеми в сферата на публичните разходи; 5) използване и усвояване на специализираната литература и новостите в областта.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. РАЗХОДНА СИСТЕМА НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР		3	2	
1.1.	Икономическа необходимост от публични разходи			
1.2.	Същност и измерване на публичните разходи			
1.3.	Икономическа роля и функции на публичните разходи			
1.4.	Класификация на публичните разходи			
1.5.	Закон на Вагнер и детерминанти на растежа на публичните разходи			
ТЕМА 2. ВЛИЯНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ ВЪРХУ МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ		3	2	
2.1.	Публичните разходи като елемент на БВП			
2.2.	Дебат за размера на държавните разходи			
2.3.	Крива на Армей			
2.4.	Канали на влияние върху икономическия растеж			
2.5.	Държавна инвестиционна политика			
ТЕМА 3. СТАБИЛИЗАЦИОННА ПОЛИТИКА И ПУБЛИЧНИ РАЗХОДИ		3	2	
3.1.	Публични разходи и икономически цикъл			
3.2.	Разходни мултипликатори			
3.3.	Еластичност на публичните разходи			
3.4.	Трансферните плащания като автоматичен бюджетен стабилизатор			
3.5.	Държавните разходи за стоки и услуги като инструмент на дискреционната фискална политика			
3.6.	Изтласкващ ефект на публичните разходи			
ТЕМА 4. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ В БЪЛГАРИЯ И ЕС		3	3	
4.1.	Нормативна база			
4.2.	Фискални правила в ЕС и България			
4.3.	Институции			
4.4.	Връзки между разходната система в България и бюджета на ЕС			

ТЕМА 5. ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ В СТРУКТУРАТА НА ПРОГРАМНИТЕ БЮДЖЕТИ		3	3	
5.1.	Програмното бюджетиране – ориентиран към резултатите бюджет			
5.2.	Същност и характеристики на публичните разходни политики и програми			
5.3.	Класификация на публичните разходни политики и програми			
ТЕМА 6. МЕНИДЖМЪНТ НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ		3	3	
6.1.	Етапи на мениджмънта			
6.2.	Принципи и изисквания при управлението			
6.3.	Процес на оценяване, мониторинг и контрол			
6.4.	Методи за анализ и оценка			
ТЕМА 7. ЕФЕКТИВНОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ: АНАЛИЗ “РАЗХОДИ – ПОЛЗИ”		3	6	
7.1.	Предимства на метода „разходи – ползи”			
7.2.	Класификация на разходите и ползите			
7.3.	Икономически критерии за оценка на ефективността, използвани при метода „разходи – ползи”			
7.4.	Проблеми при прилагането на метода „разходи - ползи”			
ТЕМА 8. ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ		2	2	
8.1.	Участие на публичния сектор на факторните и продуктовете пазари			
8.2.	Парето ефективност и Парето подобрения			
8.3.	Канали на влияние върху разпределението на ресурсите в икономиката			
ТЕМА 9. ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СПРАВЕДЛИВОСТ		3	3	
9.1.	Доходно неравенство и бедност: крива на Лоренц, коефициент на Джини, линия на бедността			
9.2.	Справедливост и ефективност: възгледи за справедливостта при разпределението			
9.3.	Публичните разходи в контекста на преразпределената политика			
9.4.	Принцип на компенсацията на Калдор-Хикс			
9.5.	Канали на влияние върху разпределението на доходи и богатство			
ТЕМА 10. ОСОБЕНОСТИ НА ОСНОВНИ ВИДОВЕ РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ В БЪЛГАРИЯ		4	4	
10.1.	Разходи за реализиране на социалната политика			
10.2.	Разходи в областта на образованието и науката			
10.3.	Разходи в областта на правосъдието, отбраната и сигурността			
10.4.	Разходи в областта на околна среда			
10.5.	Разходи за развитие на инфраструктурата			

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тест	1	30
1.2.	Контролна работа	1	50
Общо за семестриален контрол:		2	80
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит	1	100
Общо за сесиен контрол:		1	100
Общо за всички форми на контрол:		3	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Мъсгрейв, Р., П. Мъсгрейв. Държавни финанси - теория и практика. София, Изд. "Отворено общество", 1998.
2. Т. Владимирова и др. Публични финанси. Варна, ИК „СТЕНО”, 2008.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Дж. Е. Стиглиц. Икономика на държавния сектор. София, Университетско издателство "Стопанство", 1996.
2. Браун, К., П. Джаксън. Икономика на публичния сектор. София, Пъблиш Сайт Сет - Агри ООД, 1998.
3. Владимиров, Вл. Фискална политика и макроикономическа стабилизация. Варна, Стено, 2011.
4. Брусарски, Р. Анализ "Разходи – Ползи". София, Университетско издателство "Стопанство", 2003.
5. Владимиров, Вл. Фискални влияния върху дългосрочния икономически растеж. Годишник на ИУ-Варна, том 83, 2012.
6. Мавров, Хр. Размерът на държавните разходи и темпът на икономическия растеж в България. Икономически алтернативи, № 1, 2007.
7. Атанасов, Н. Публични разходи на Република България - емпирични характеристики и възможности за моделиране. Бизнес посоки, бр.1, 2015.
8. Хубенов, А., Бошнаков, В. Взаимовръзката „Публични разходи – БВП на глава от населението” в страните от ЕС след 2000 г. Икономически алтернативи. брой 1, 2010.
9. Петрова, Кр. Значение на публичните разходи за обособяването на отделни модели на социално икономическо развитие в Европейския съюз. Икономически и социални алтернативи, брой 1, 2014.
10. Асенова, К. Публичните разходи, финансирани от ЕС и влиянието им върху икономическия растеж в България. Научни трудове на Русенския университет, том 52, серия 5.1, 2013
11. Gruber, J. Public Finance and Public Policy. 3rd ed. Worth Publishers, 2010.
12. Hyman, D. Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy. 10th ed. Cengage Learning, 2010.